

JAMES DOTY
**MAGISCH
BREIN**

**MAGISCH
HART**

Ontdek de kracht van compassie

Over het boek

Waar komen liefde, genegenheid, plezier en geluk vandaan? Het brein of het hart? Neurochirurg James Doty onderzoekt het aan de hand van de levenslessen die hij op jonge leeftijd leerde. In *Magisch brein, magisch hart* combineert hij zijn bijzondere levensverhaal met de wetenschap achter mindfulness en compassie, en vertelt hij hoe we ons leven fundamenteel kunnen veranderen door te luisteren naar ons brein en ons hart open te stellen.

Over de auteur

Dr. James Doty is hoogleraar Neurochirurgie aan Stanford University en directeur van The Center for Compassion and Altruism Research and Education, dat hij samen met de dalai lama oprichtte. Hij doet al jaren onderzoek naar compassie en altruïsme en hun relatie tot het brein.

Reacties op het boek

‘Eens in de zoveel tijd is er iemand die in staat is om zijn of haar levensverhaal zo te vertellen dat het anderen inspireert het beste in zichzelf te ontdekken. Er zit genoeg magie in dit boek.’ – Jon Kabat-Zinn

‘Neemt je mee op een pakkende reis door de mysteries van het menselijk brein. Een hartverwarmend verhaal over moed en compassie.’ – Daniel Goleman

‘James Doty laat zien hoe we allemaal het verschil kunnen maken. Ik ben ervan overtuigd dat veel lezers ontroerd zullen zijn door zijn inspirerende verhaal en hun hart zullen openstellen voor anderen.’ – De dalai lama

MAGIC & NOVELTIES

HOWDY
DOD'NER
FAIR-TIME
AUG 31 - 9

RECOGNITIONS

CACTUS RABBIT   MAGIC   LAN-DALE   NOVELTY

James Doty

Magisch brein, magisch hart

ONTDEK DE KRACHT VAN COMPASSIE

Oorspronkelijke titel

Into the Magic Shop

© 2016 James R. Doty

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Hudson Street Press, a member of Penguin Group (USA) LLC, a Penguin Random House Company.

Vertaling

Elisabeth van Borselen

Omslagontwerp

b'IJ Barbara

Omslagbeeld

Benjavisa Ruangvaree

Foto auteur

© Ven. Tenzin Priyadarshi

© 2016 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Amsterdam

ISBN 978 94 005 0410 3

NUR 728

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

*Voor Ruth en al die anderen die op haar lijken,
en die hun inzicht en wijsheid vrijelijk delen.*

---

*Voor Zijne Heiligheid de dalai lama, die me telkens weer
laat zien wat medeleven betekent.*

*Voor mijn vrouw Masha
en mijn kinderen
Jennifer, Sebastian en Alexander,
die mij elke dag inspireren.*

INHOUD

Inleiding: Prachtige dingen 11

DEEL 1

De goochelwinkel

1	Echte magie	23
2	Een lichaam in rust	35
3	Denken aan denken	63
4	Groeipijnen	85
5	Drie wensen	109

DEEL 2

De mysteries van de hersenen

6	Je best doen	133
7	Onacceptabel	151
8	Je hoeft er je hoofd niet over te breken	175
9	De sultan van niets	201

DEEL 3

De geheimen van het hart

10	Opgeven	217
11	Het alfabet van het hart	229
12	Het manifesteren van medeleven	245
13	Het gezicht van God	259
	<i>Dankwoord</i>	267

INLEIDING

PRACHTIGE DINGEN

Er is een bepaald geluid dat de hoofdhuid maakt als hij van de schedel wordt af getrokken; het klinkt alsof je een groot stuk klittenband lostrekt. Het geluid is hard, dreigend en klinkt een heel klein beetje verdrietig. Als je geneeskunde studeert, bestaat er niet zoiets als een les waarin je leert welke geluiden en geuren je bij een hersenoperatie kunt verwachten. Die les zou er wel moeten zijn. Het gedreun van de zware boor als deze door de schedel boort. De bottenzaag die de operatiekamer vult met de geur van zaagsel in de zomer, terwijl de arts een lijn zaagt die de boorgaten met elkaar verbindt. Het onwillige plopgeluid dat de schedel maakt als deze wordt gescheiden en opgetild van het harde hersenvlies, de taaie zak die de hersenen bedekt en die dient als de laatste verdedigingslinie tegen de buitenwereld. De schaar die langzaam door het harde hersenvlies knipt. Als de hersenen blootliggen, kun je ze zien bewegen op het ritme van elke hartslag, en soms kun je ze protesterend horen kreunen vanwege hun naaktheid en kwetsbaarheid. De geheimen van de hersenen komen bloot te liggen onder de felle lichten in de operatiekamer voor alle aanwezigen.

De jongen ziet er klein uit in zijn operatiejasje. Hij wordt bijna

opgeslokt door het bed, terwijl hij wacht totdat hij de operatiekamer in mag.

‘Mijn oma heeft voor me gebeden. En ze heeft ook voor u gebeden.’

Ik hoor de moeder van de jongen scherp in- en uitademen bij deze informatie. Ik weet dat ze probeert dapper te zijn voor haar zoon. Voor zichzelf. Misschien zelfs wel voor mij. Ik woel met mijn hand door zijn haar. Het is bruin, lang en fijn. Het voelt meer aan als het haar van een baby dan van een jongen. Hij vertelt me dat hij net jarig is geweest.

‘Wil je dat ik nog een keer aan je uitleg wat er vandaag gaat gebeuren, topper, of ben je er klaar voor?’ Hij vindt het prettig als ik hem topper of vriend noem.

‘Ik ga slapen. Jij gaat het lelijke ding uit mijn hoofd halen zodat het geen pijn meer doet. Daarna zie ik mijn mama en oma weer.’

Het ‘lelijke ding’ is een medulloblastoom, de meest voorkomende kwaadaardige hersentumor bij kinderen, en het bevindt zich in de buurt van de hersenstam en de kleine hersenen (in het centrale zenuwstelsel). Het woord medulloblastoom is voor een volwassene moeilijk om uit te spreken, laat staan voor een kind van vier, hoe slim het ook is. Hersentumoren bij kinderen zijn echt afgrijselijke dingen, dus ik heb vrede met het woord. Medulloblastomen zijn misvormde en vaak groteske indringers in de verfijnde symmetrie van de hersenen. Ze beginnen tussen de twee hersenkwabben van de kleine hersenen en blijven groeien. Daardoor verdrukken ze uiteindelijk niet alleen de kleine hersenen, maar ook de hersenstam en vervolgens blokkeren ze de wegen van de hersenvloeistof, waardoor deze niet langer in de hersenen kan circuleren. De hersenen zijn een van de mooiste dingen die ik ooit heb gezien, en het verkennen van de mysteries ervan en het vinden van manieren om ze

te genezen is een voorrecht dat ik nooit als vanzelfsprekend heb gezien.

‘Je klinkt alsof je er klaar voor bent. Ik ga mijn superheldenmasker opzetten en dan zie ik je in de heldere kamer.’

Hij kijkt naar mij op en glimlacht. Operatiemaskers en operatiekamers kunnen eng zijn. Vandaag noem ik ze superheldenmaskers en heldere kamers zodat hij niet zo bang zal zijn. De hersenen zitten grappig in elkaar, maar ik ben niet van plan om de werking ervan uit te leggen aan een vierjarige. Een aantal van de meest wijze patiënten en mensen die ik ooit heb ontmoet waren kinderen. Het hart van een kind staat wijd open. Kinderen vertellen je waar ze bang voor zijn, waar ze gelukkig van worden, en wat ze leuk aan je vinden en wat niet. Er is geen verborgen agenda en je hoeft nooit te raden hoe ze zich echt voelen.

Ik richt me tot zijn moeder en oma. ‘Iemand van het team houdt jullie op de hoogte van de voortgang. Ik denk dat de tumor compleet verwijderd kan worden. Ik verwacht geen complicaties.’ Dit is niet slechts chirurgentaal om tegen hen te zeggen wat ze willen horen. Het is mijn plan om een nette en efficiënte operatie uit te voeren en de gehele tumor te verwijderen. Daarna laat ik een plakje ervan naar het laboratorium sturen om zo te kunnen vaststellen hoe lelijk dit lelijke ding is.

Ik weet dat zowel de moeder als de oma bang is. Ik houd om de beurt hun handen vast, probeer hen gerust te stellen en troost te bieden. Het is nooit gemakkelijk. Een jongetje dat elke ochtend wakker wordt met hoofdpijn is de ergste nachtmerrie voor iedere ouder. De moeder heeft vertrouwen in mij. De oma heeft vertrouwen in God. Ik vertrouw op mijn team.

Samen zullen we proberen om het leven van deze jongen te redden.

Nadat de anesthesist hem heeft laten aftellen totdat hij in slaap viel, plaats ik het hoofd van de jongen in een hoofdklem die wordt vastgemaakt aan zijn schedel en ik kantel zijn lichaam voorover. Ik haal het scheerapparaat tevoorschijn. Hoewel de verpleegkundige meestal de operatieplek voorbereidt, geef ik er de voorkeur aan om het hoofd zelf te scheren. Het is een ritueel geworden. Terwijl ik langzaam zijn hoofd scheer, denk ik aan deze lieve, kleine jongen. In gedachten neem ik elk detail van de operatie door. Ik scheer het eerste stukje haar af en geef het aan de operatieassistent om het in een zakje te doen voor de moeder van de jongen. Dit is zijn eerste knipbeurt, en hoewel dit het laatste is waar zijn moeder op dit moment aan denkt, weet ik dat het later belangrijk voor haar zal zijn. Het is een mijlpaal die je je wilt herinneren. Een eerste knipbeurt. Een eerste losse tand. De eerste schooldag. De eerste keer zonder zijwieltjes fietsen. De eerste hersenoperatie staat nooit op die lijst.

Ik scheer voorzichtig de fijne, lichtbruine plukken weg en hoop dat mijn jonge patiënt in staat zal zijn al deze eerste keren mee te maken. In gedachten kan ik hem zien lachen met een groot gat in zijn gebit waar zijn voortanden hadden moeten zitten. Ik zie hem de kleuterschool binnengaan met om zijn schouders een rugzak die bijna net zo groot is als hij. Ik zie hem voor het eerst fietsen... die eerste sensatie van vrijheid, koortsachtig trappend met de wind in zijn haren. Ik denk aan mijn eigen kinderen terwijl ik verderga met zijn haar afscheren. De beelden en scènes van al zijn eerste keren staan me zo duidelijk voor ogen dat ik mij geen andere toekomst kan voorstellen. Ik wil geen toekomst voor me zien die gevuld is met ziekenhuisbezoeken, chemobehandelingen en nog meer operaties. Als overlever van een hersentumor in zijn jeugd zal hij altijd in de gaten worden gehouden, maar ik weiger hem te zien

in de toekomst zoals hij in het verleden is geweest. De misselijkheid en het overgeven. Het constant vallen. Wakker worden in de vroege ochtend terwijl hij roept om zijn moeder omdat het lelijke ding zijn hersenen verdrukt en het pijn doet. Er is genoeg verdriet in het leven zonder dat dit aan het geheel wordt toegevoegd. Ik ga door met voorzichtig zijn haar afscheren, net voldoende zodat ik mijn werk kan doen. Ik zet twee stippen aan de rand van zijn schedel waar we de insnijding zullen maken en trek een rechte lijn ertussen.

Hersenoperaties zijn moeilijk, maar een operatie in de achterste schedelgroeve is nog moeilijker en bij een klein kind is het verschrikkelijk moeilijk. Deze tumor is groot en het werk moet nauwgezet langzaam en precies worden uitgevoerd. Met gefocuste ogen urenlang door een microscoop turen naar één ding. Als chirurgen zijn we getraind in het negeren van onze eigen lichamelijke reacties als we opereren. We nemen geen plaspauze. We eten niet. We zijn erin getraind om de pijn in onze rug en de spierkrampen te negeren. Ik herinner me mijn eerste keer in de operatiekamer, toen ik een vermaarde chirurg assisteerde. Hij stond niet alleen bekend vanwege het feit dat hij briljant was, maar ook om het feit dat hij agressief was en een arrogante prima donna als hij opereerde. Hij intimideerde me en maakte me nerveus, en terwijl ik naast hem stond in de operatiekamer, begon het zweet over mijn gezicht te stromen. Ik ademde zwaar in mijn masker en mijn bril besloeg. Ik kon de instrumenten en zelfs het operatiegebied niet langer zien. Ik had hier zo hard voor gewerkt, had zoveel overwonnen, en nu stond ik hier en was ik aan het opereren zoals ik me altijd had voorgesteld, maar ik kon niets zien. Toen gebeurde het ondenkbare. Er viel een grote zweetdruppel van mijn gezicht op het steriele gebied. De chirurg sprong uit z'n vel. De operatie had een

hoogtepunt in mijn leven moeten worden, de eerste keer dat ik opereerde, maar in plaats daarvan vervulde ik het operatiegebied en werd ik vervolgens de kamer uit geschopt. Ik ben die ervaring nooit vergeten.

Vandaag is mijn voorhoofd koel en mijn gezichtsvermogen helder. Mijn pols is langzaam en gelijkmatig. Het maakt verschil of je ervaring hebt. In mijn operatiekamer ben ik niet een dictator of een agressieve prima donna. Ieder lid van het team is waardevol en noodzakelijk. Iedereen is gericht op zijn of haar deel. De anesthesist houdt de bloeddruk en het zuurstofniveau, de mate van bewustzijn en het ritme van het kloppende hart van de jongen in de gaten. De operatieassistent houdt constant de instrumenten en apparatuur in de gaten, en zorgt ervoor dat alles wat ik nodig heb binnen handbereik ligt. Een grote zak is vastgemaakt aan de tafel en hangt onder het hoofd van de jongen om bloed en andere vloeistoffen op te vangen. De zak is verbonden aan een buis die vastzit aan een grote zuigmachine die constant de vloeistoffen meet, zodat we weten hoeveel bloed de patiënt heeft verloren op elk willekeurig moment.

De chirurg die mij assisteert is een ervaren arts-assistent en hij is nieuw in dit team, maar hij is net zo gefocust op de bloedvaten, het hersenweefsel en het minutieus verwijderen van de tumor als ik. We denken niet aan onze plannen voor de volgende dag, de ziekenhuispolitiek, onze kinderen of onze relatieproblemen thuis. Het is een vorm van extreme alertheid, je moet je concentreren op één enkel punt, bijna alsof je mediteert. We trainen de geest, en de geest traint het lichaam. Er is sprake van een geweldig ritme en een geweldige flow als je een goed team hebt; iedereen handelt in harmonie. Onze geesten en lichamen werken samen als één gecoördineerd rationeel wezen.

Ik verwijder het laatste deel van de tumor die vastzit aan een van de belangrijkste afvoeraders diep in de hersenen. Het veneuze systeem van de achterste schedelgroeve is ongelooflijk complex, en mijn assistent zuigt de vloeistoffen af terwijl ik zorgvuldig het laatste restje van de tumor wegsnijdt. Hij laat zijn aandacht heel even verslappen, en op dat ene moment zorgt de zuiging die hij uitoefent ervoor dat de ader barst. Eén seconde lang stopt alles en iedereen.

Dan breekt de hel los.

Het bloed uit de gescheurde ader vult de holte waar ik de tumor heb weggesneden, en de rode vloeistof begint uit de wond van het prachtige hoofd van dit jongetje te stromen. De anesthesist begint te roepen dat de bloeddruk van het kind met sprongen daalt en hij kan het bloedverlies niet bijhouden. Ik moet de ader dichtklemmen en het bloeden stoppen, maar de ader is verdwenen in een poel van rood vocht, en ik kan hem niet zien. Alleen het afzuigen van het bloed is niet genoeg om de bloeding onder controle te krijgen en de hand van mijn assistent beeft te veel om van enige hulp te zijn.

‘Zijn hart staat still!’ schreeuwt de anesthesist. Hij moet onder de tafel kruipen omdat het hoofd van de jongen vastzit in een hoofdklem en hij vooroverligt met de achterkant van zijn hoofd open. De anesthesist begint druk uit te oefenen op de borst van de jongen terwijl hij zijn andere hand op de rug van de patiënt heeft, en hij probeert wanhopig om zijn hart weer te laten pompen. Vloeistoffen worden in grote infuusbuizen gegoten. De eerste en belangrijkste taak van het hart is om bloed rond te stuwen en deze magische pomp die alles in het lichaam mogelijk maakt is gestopt. De vierjarige jongen bloedt dood op de tafel voor me. Terwijl de anesthesist op zijn borst duwt, blijft de wond zich met bloed vullen. We moeten het bloeden stoppen of anders gaat de jongen

dood. De hersenen consumeren vijftien procent van wat het hart rondpompt. Ze kunnen slechts enkele minuten overleven nadat het hart is gestopt. De hersenen hebben bloed nodig en wat nog belangrijker is, is de zuurstof die in dat bloed zit. We hebben bijna geen tijd meer voordat de hersenen doodgaan – ze hebben elkaar nodig, de hersenen en het hart.

Ik doe verwoede pogingen om de ader dicht te klemmen, maar door al dat bloed kan ik onmogelijk zien waar de ader zich bevindt. Hoewel zijn hoofd zit vastgeklemd, zorgt de druk op zijn borst ervoor dat het hoofd heel lichtjes beweegt. Het team en ik weten dat de tijd bijna op is. De anesthesist kijkt naar me op en ik zie de angst in zijn ogen... We gaan dit kind misschien verliezen. Je kunt reanimatie vergelijken met proberen een auto in de tweede versnelling te starten... Het is niet echt een betrouwbare methode, zeker niet nu de jongen constant bloed verliest. Ik werk op de tast, dus ik stel mijn hart open voor een mogelijkheid die tegen elke rede, elke vaardigheid ingaat, en ik doe wat mij tientallen jaren geleden is geleerd, niet tijdens mijn werk als aios, niet op de universiteit, maar in de achterkamer van een kleine goochelwinkel in de woestijn van Californië.

Ik kalmeer mijn geest.

Ik ontspan mijn lichaam.

Ik visualiseer de gebarsten ader. Ik kan hem in gedachten zien, opgevouwen in de neurovasculaire snelweg van dit jongetje. Ik beweeg mijn klem blindelings naar binnen terwijl ik weet dat er meer in dit leven is dan we met onze ogen kunnen zien, en dat ieder van ons in staat is om geweldige dingen te doen die ver verwijderd liggen van wat wij denken dat mogelijk is. We sturen ons eigen lot, en ik accepteer niet dat het het lot is van deze vierjarige jongen om vandaag op de operatietafel dood te gaan.

Ik reik in de poel van bloed met de geopende klem, sluit het instrument en trek langzaam mijn hand terug.

Het bloeden stopt, en dan, van heel ver weg, hoor ik het langzame piepen van de hartmonitor. Eerst is het heel zachtjes. Onregelmatig. Maar al snel wordt het sterker en consistentier zoals alle harten doen als ze weer tot leven komen.

Ik voel hoe mijn eigen hartslag gelijk begint te kloppen met het ritme op de monitor.

Later, na de operatie, zal ik zijn moeder de haren van zijn eerste knipbeurt geven, en mijn kleine vriend zal wakker worden uit de narcose als een overlever. Hij zal compleet normaal zijn. In twee dagen tijd zal hij weer praten en zelfs lachen, en ik zal in staat zijn hem te vertellen dat dat lelijke ding weg is.

DEEL 1

De goochelwinkel

1

Echte magie

Lancaster, Californië, 1968

De dag dat ik erachter kwam dat ik mijn duim miste, begon als elke andere dag in de zomer voordat ik naar de tweede klas van de middelbare school ging. Ik bracht mijn dagen door met rondfietsen in de stad, ook al was het soms zo warm dat het metaal van mijn stuur aanvoelde als een gloeiende bakplaat. Elke dag proefde ik het stof in mijn mond... zanderig en onkruidachtig als de gele *rabbitbrush* en de cactussen die vochten met de woestijnzon en de hitte om te overleven. Mijn familie had weinig geld, en ik had vaak honger. Ik vond het niet leuk om honger te hebben. Ik vond het niet leuk om arm te zijn.

De stad Lancaster stond bekend om het feit dat Chuck Yeager zo'n twintig jaar geleden de geluidsbarrière had doorbroken in de buurt van de Edwards-luchtmachtbasis. Elke dag vlogen er piloten in opleiding in grote vliegtuigen over en werden er vliegtuigen getest. Ik vroeg me af hoe ik me zou hebben gevoeld als ik Chuck Yeager was geweest in de Bell X-1, met mach 1 had gevlogen en het voor elkaar had gekregen wat geen mens eerder had gedaan.

Hoe klein en verlaten moet Lancaster er wel niet hebben uitgezien voor hem op vijftien kilometer hoogte terwijl hij sneller ging dan iemand ooit voor mogelijk had gehouden. De stad kwam op mij al klein en verlaten over, en mijn voeten bevonden zich slechts dertig centimeter boven de grond terwijl ik rondfietste.

Die ochtend was het me opgevallen dat mijn duim weg was. Ik had een houten kistje onder mijn bed staan waarin al mijn kostbaarste bezittingen zaten. Een notitieboekje waarin mijn krabbels, wat geheime gedichten en wat willekeurige, aparte feitjes waarover ik had gelezen stonden (zoals dat er in de wereld elke dag twintig banken worden beroofd, dat slakken drie jaar lang kunnen slapen en dat het in Indiana verboden is om een aap een sigaret te geven). In de doos zat ook een versleten exemplaar van Dale Carnegies *Hoe je vrienden maakt en mensen beïnvloedt*, met een ezelsoor op de pagina waar de zes manieren stonden waardoor je ervoor zorgde dat mensen je aardig gingen vinden. Ik kon die zes manieren uit mijn hoofd opzeggen.

1. Wees oprecht geïnteresseerd in andere mensen.
2. Glimlach.
3. Onthoud dat iemands naam voor die persoon het mooiste en belangrijkste geluid is in elke taal.
4. Luister goed. Moedig anderen aan om over zichzelf te praten.
5. Voer een gesprek dat aansluit bij de interesses van je gesprekspartner.
6. Geef de ander het gevoel dat hij of zij belangrijk is... en wees daar oprecht in.

Ik probeerde deze dingen allemaal te doen als ik met iemand sprak, maar ik lachte altijd met mijn mond dicht. Toen ik jonger was, was ik namelijk met mijn bovenlip op onze salontafel gevallen en was ik mijn melkvoortand kwijtgeraakt. Vanwege die val kwam mijn volwassen voortand scheef door en was hij donkerbruin verkleurd. Mijn ouders hadden geen geld om dit te laten verhelpen. Ik schaamde me als ik lachte en mijn verkleurde, scheve tand moest laten zien, dus probeerde ik altijd mijn mond dicht te houden.

Naast het boek bevatte mijn houten kistje ook al mijn goocheltrucs. Er zat een pak gemarkeerde kaarten in, wat muntjes waarmee geknoeid was zodat ik ze van stuivers in dubbeltjes kon doen veranderen, en mijn kostbaarste bezit: een plastic topje van een duim waar je een zijden sjaal of een sigaret in kon verstoppen. Dat boek en mijn goocheltrucs waren zeer belangrijk voor mij. Het waren cadeaus van mijn vader. Urenlang had ik geoefend met die plastic duim. Ik leerde hoe ik mijn handen moest houden zodat het niet overduidelijk was dat de duim nep was en ik gladjes een sjaal of een sigaret aan de binnenkant kon verstoppen, zodat het leek alsof een van beide op magische wijze was verdwenen. Ik was in staat om mijn vrienden en onze burens in het appartementencomplex voor de gek te houden. Maar vandaag was de duim weg. Pleite. Verdwenen. En ik was daar niet echt blij mee.

Mijn broer was zoals gewoonlijk niet thuis, maar ik bedacht dat hij hem misschien had gepakt of op z'n minst wist waar hij was. Ik wist niet waar hij elke dag naartoe ging, maar ik besloot mijn fiets te pakken en naar hem op zoek te gaan. Die duim was mijn kostbaarste bezit. Zonder dat was ik niets. Ik moest mijn duim terug hebben.

Ik reed langs een rijtje eenzame winkels op Avenue I. Deze buurt lag niet op mijn gebruikelijke fietsroute, omdat er een kilometer lang, afgezien van een paar winkels, niets anders te zien was dan uitgestrekte velden, onkruid en hekken van gaas aan beide zijden. Ik keek naar een groepje oudere jongens dat voor de kleine supermarkt stond, maar ik zag mijn broer niet. Ik was opgelucht, want meestal als ik mijn broer bij een groep kinderen zag, dan betekende dat dat hij gepest werd en dan moest ik vechten om hem te verdedigen. Hij was anderhalf jaar ouder dan ik, maar hij was kleiner, en pestkoppen kiezen graag kinderen uit die niet voor zichzelf op durven te komen. Naast de supermarkt was een opticien en daarnaast zat een winkel die ik nog nooit eerder had gezien: Cactus Rabbit Magic Shop. Ik stopte op de stoep voor de winkels en staarde over het parkeerterrein. De hele voorkant van de winkel bestond uit vijf verticale glaspanelen met links ervan een glazen deur. De zon weerkaatste van het glas dat vol zat met vuile strepen, dus ik kon niet zien of er iemand binnen was. Ik liep met mijn fiets aan de hand naar de voordeur, in de hoop dat deze open was. Ik vroeg me af of ze plastic duimen verkochten en voor hoeveel. Ik had geen geld, maar het kon geen kwaad even te kijken. Ik zette mijn fiets tegen een paaltje voor de winkel en keek snel naar de jongens die voor de supermarkt stonden. Ze leken mij of mijn fiets niet te hebben gezien, dus ik liet hem daar en duwde tegen de voordeur. Die ging eerst niet open, maar toen, alsof een goochelaar met een stokje had gezwaaid, ging de deur zonder haperen open. Er klonk een belletje boven mijn hoofd toen ik naar binnen liep.

Het eerste wat ik zag was een lange vitrine vol met kaartspellen, goochelstokken, plastic bekertjes en gouden munten. Tegen de muur stonden zware, zwarte kisten, waarvan ik wist dat goocher-

laars ze gebruikten op het toneel, en grote boekenkasten gevuld met boeken over magie en goochelen. Er was zelfs een kleine guillotine in een hoek en er stonden twee groene dozen waarin je iemand in tweeën kon zagen. Een oudere vrouw met golvend bruin haar zat een paperback te lezen, haar bril stond op het puntje van haar neus. Ze glimlachte, keek nog steeds in haar boek en deed toen haar bril af, tilde haar hoofd op en staarde mij recht in de ogen aan op een manier waarop geen enkele volwassene dat ooit had gedaan.

‘Ik heet Ruth,’ zei ze. ‘Hoe heet jij?’

Haar glimlach was zo breed en haar ogen waren zo bruin en vriendelijk, dat ik wel terug moest lachen naar haar. Mijn scheve tand was ik compleet vergeten.

‘Ik heet Jim,’ zei ik. Tot dat moment werd ik Bob genoemd. Mijn tweede naam is namelijk Robert, maar ik kan me niet herinneren waarom ik Bob werd genoemd. Maar om de een of andere reden antwoordde ik, toen ze het vroeg, met Jim. En dat was de naam die ik de rest van mijn leven zou gebruiken.

‘Nou, Jim. Ik ben blij dat je binnen bent gelopen.’

Ik wist niet wat ik terug moest zeggen en ze bleef gewoon doorgaan met mij recht in de ogen aan te kijken. Uiteindelijk zuchtte ze, maar het was eerder een vrolijke zucht dan een verdrietige.

‘Waarmee kan ik je van dienst zijn?’

Mijn gedachten waren heel even blanco. Ik kon me niet herinneren waarom ik deze winkel was in gelopen en ik had datzelfde gevoel dat je krijgt als je plotseling te ver achteroverleunt op een stoel en je jezelf net tegen weet te houden voordat de stoel achteroverslaat. Ze wachtte geduldig, nog steeds glimlachend, totdat ik de woorden had gevonden.

‘Mijn duim,’ zei ik.

‘Je duim?’

‘Ik ben mijn plastic duim kwijtgeraakt. Verkoopt u ze?’

Ze keek naar me en haalde haar schouders op alsof ze geen idee had waar ik het over had.

‘Voor mijn goochelact. Het is een goocheltruc. U weet wel, een plastic duim.’

‘Ik zal je eens iets verklappen,’ zei ze. ‘Ik weet niets over goocheltrucs.’ Ik keek rond naar de eindeloze uitstalling van apparaten en trucs in alle soorten en maten en keek toen compleet verrast weer naar haar. ‘Mijn zoon is de eigenaar van de winkel, maar hij is niet hier op dit moment. Ik zit gewoon wat te lezen en wacht totdat hij weer terug is van zijn boodschap. Het spijt me, maar ik weet helemaal niets over goochelen of trucs met plastic duimen.’

‘Dat is prima. Ik kijk alleen maar.’

‘Natuurlijk. Kijk gerust rond. En zorg ervoor dat je me het laat weten als je hebt gevonden waar je naar op zoek was.’ Ze lachte, en terwijl ik niet zeker wist waarom ze lachte, was het een prettige lach die me een vrolijk gevoel gaf vanbinnen zonder dat er echt een reden voor was.

Ik dwaalde wat rond in de winkel en keek naar de eindeloze rijen met goochelkaarten, hulpmiddelen en boeken. Er was zelfs een hele glazen kast vol plastic duimen. Ik kon voelen hoe haar ogen op me rustten terwijl ik rondsnuffelde, en hoewel ik wist dat ze staarde, was het niet op dezelfde manier als de eigenaar van de buurtsuper naast ons appartement als je in zijn winkel was. Ik weet zeker dat hij dacht dat ik iets ging stelen en elke keer als ik die winkel binnenging, kon ik voelen hoe zijn achterdochtige ogen elke stap die ik nam volgden.

‘Woon je in Lancaster?’ vroeg Ruth.

‘Ja,’ zei ik, ‘maar aan de andere kant van de stad. Ik fietste wat

rond op zoek naar mijn broer en toen zag ik deze winkel en ik besloot om naar binnen te gaan.'

'Vind je goochelen leuk?'

'Ik vind het ontzettend leuk,' zei ik.

'Wat vind je er zo leuk aan?'

Ik wilde gewoon zeggen dat ik dacht dat het cool en leuk was, maar er kwam iets heel anders uit mijn mond. 'Ik houd ervan dat ik in staat ben om iets te oefenen en er heel goed in te worden. Ik houd ervan dat ik de leiding heb. Of de truc wel of niet werkt, hangt helemaal van mij af. Het maakt niet uit wat iemand anders zegt, doet of denkt.'

Ze was eventjes stil, en ik voelde me meteen opgelaten om wat ik allemaal had gezegd.

'Ik begrijp wat je bedoelt,' zei ze. 'Vertel me over de truc met de duim.'

'Nou, je plaatst de plastic duim dus over je eigen duim en het publiek denkt dan dat het je echte duim is. Je moet de duim wel een beetje verbergen, omdat hij er echt nep uitziet als je er goed naar kijkt. De duim is hol vanbinnen en je kunt hem van je duim in de palm van je andere hand doen op deze manier.' Ik maakte een klassiek goochelgebaar waarbij ik met de ene hand mijn andere hand vastpakte en mijn vingers achter elkaar langs liet glijden. 'Je beweegt de duim stiekem in je andere hand en je kunt er een kleine, zijden sjaal of een sigaret in stoppen. Dan maak je weer de handbewegingen en zet je de nepduim weer terug op je echte duim. Maar nu heb je erin gestopt wat je erin wilde verbergen. Het lijkt alsof je iets op magische wijze hebt laten verdwijnen of je kunt het in omgekeerde volgorde doen en dan lijkt het net alsof er iets op magische wijze zomaar vanuit het niets verschijnt.'

‘Ik begrijp het,’ zei Ruth. ‘Hoe lang oefen je deze trucs al?’

‘Een paar maanden. Ik oefen elke dag, soms maar een paar minuten, andere keren een uur. Maar elke dag. Het was eerst heel erg moeilijk, zelfs met het instructieboek erbij. Daarna werd het steeds gemakkelijker. Iedereen kan het doen.’

‘Het lijkt me een goede truc. Het is goed dat je oefent, maar weet je waarom het werkt?’

‘Wat bedoelt u?’ vroeg ik.

‘Waarom denk je dat deze truc werkt bij mensen? Je zei dat de duim er echt heel erg nep uitziet, dus waarom kun je er mensen mee voor de gek houden?’

Ze keek opeens heel serieus en het was alsof ze echt wilde dat ik haar iets leerde. Ik was er niet aan gewend dat iemand, en zeker geen volwassene, me vroeg of ik iets wilde uitleggen of hem iets wilde leren. Ik dacht er even over na.

‘Ik denk dat het werkt omdat de goochelaar zo goed is dat hij mensen voor de gek kan houden. Ze zien zijn truc met zijn handen niet. Je moet mensen blijven afleiden als je goochelt.’

Ze moest hierom lachen. ‘Afleiden. Dat is geweldig. Je bent erg wijs. Zou je willen horen waarom ik denk dat de goocheltruc werkt?’ Ze wachtte even tot ik antwoordde, en opnieuw voelde het vreemd dat een volwassene mijn toestemming vroeg om me iets te vertellen.

‘Is goed.’

‘Ik denk dat de goocheltruc werkt omdat mensen alleen zien wat ze denken te zien in plaats van dat wat er werkelijk is. Deze truc met de duim werkt omdat de geest een grappig iets is. Het ziet wat het verwacht te zien. Het verwacht een echte duim te zien, dus dat is wat het ziet. De hersenen, hoe druk ze het ook kunnen hebben, zijn eigenlijk erg lui. En ja, het werkt ook omdat mensen zo

snel zijn afgeleid, zoals je zei. Maar ze worden niet afgeleid door de handgebaren. De meeste mensen die naar een goochelshow kijken, zijn niet echt daar om naar de show te kijken. Ze hebben spijt over iets wat ze gisteren deden of ze maken zich zorgen over iets wat misschien morgen gaat gebeuren. Ze zijn dus mentaal niet echt bij de goochelshow aanwezig, dus hoe kunnen ze dan een plastic duim zien?’

Ik begreep niet echt wat ze zei, maar ik knikte. Ik zou er later over nadenken. Ik zou haar woorden opnieuw in mijn hoofd door-nemen en dan zou ik erachter komen wat ze bedoelde.

‘Begrijp me niet verkeerd. Ik geloof in magie. Maar niet in goochelen waarbij foefjes, trucjes en listige handgebaren nodig zijn. Ken je het soort magie waar ik het over heb?’

‘Nee. Maar het klinkt cool,’ zei ik. Ik wilde dat ze bleef praten. Ik vond het fijn dat we een echt gesprek voerden. Ik voelde me belangrijk.

‘Doe je weleens trucs met vuur?’

‘Nou, je kunt de duimtruc ook met een aangestoken sigaret doen, maar ik heb het nog nooit op die manier gedaan. Je hebt lucifers nodig om de sigaret aan te steken.’

‘Nou, stel je voor dat er een flakkerend vlammetje was en jij had de kracht om het in een gigantische vlam te veranderen zodat het een vuurbal werd.’

‘Dat klinkt echt cool. Hoe doe je dat?’

‘Dat is magie. Je kunt dat kleine lichtje in een grote vuurbal veranderen met slechts één ding... je geest.’

Ik begreep niet wat ze bedoelde, maar ik vond het idee erg leuk. Ik hield van goochelaars die mensen konden hypnotiseren. Lepels met hun geest konden buigen. Konden zweven.

Ruth klapte in haar handen.

‘Ik vind je aardig, Jim. Ik vind je heel aardig.’

‘Dank u.’ Het voelde goed haar dat te horen zeggen.

‘Ik ben slechts zes weken in deze stad, maar als je toestemt om voor de komende zes weken elke dag naar me toe te komen, dan zal ik je wat magie leren. Het soort magie dat je niet in de winkel kunt kopen en dat je helpt om alles wat je wilt ook daadwerkelijk te laten verschijnen. Echt. Geen trucjes. Geen plastic duimen. Geen listige handgebaren. Wat denk je ervan?’

‘Waarom zou u dat doen?’ vroeg ik.

‘Omdat ik weet hoe je een vlammetje moet veranderen in een vlam. Iemand heeft me dat geleerd en ik denk dat het nu tijd is dat ik het aan jou leer. Ik zie iets speciaals in jou, en als je hier elke dag komt zonder een dag te missen, dan ga jij dat ook zien. Dat beloof ik. Het zal hard werken zijn en je zult de trucs die ik je leer nog harder moeten oefenen dan je al deed voor je duimtruc. Maar ik beloof je dat wat ik je ga leren, je leven zal veranderen.’

Ik wist niet wat ik daarop moest zeggen. Niemand had ooit iets speciaals in me gezien. En ik wist dat als Ruth de waarheid kende over mijn familie en wie ik was, ze helemaal niet zou denken dat ik speciaal was. Ik wist niet of ik geloofde dat ze me kon leren hoe ik dingen vanuit het niets kon laten verschijnen, maar ik wilde meer gesprekken met haar hebben zoals we vandaag hadden gehad. Het gaf me een goed gevoel om bij haar in de buurt te zijn. Ik was gelukkiger. Het was bijna alsof er van me werd gehouden, iets wat raar was om te voelen bij een vreemde. Ze zag eruit alsof ze iemands grootmoeder was, afgezien van haar ogen. Die beloofden mysterie, geheimen en avontuur. Er lag niets anders op me te wachten deze zomer, en hier was deze vrouw die me aanbood me iets te leren dat mijn leven kon veranderen. Hoe vreemd. Of ze dat wel of niet kon, dat wist ik niet, maar wat ik wel wist, was dat ik

absoluut niets te verliezen had. Ik voelde hoop, iets wat ik niet al te vaak eerder had gevoeld.

‘Wat zeg je ervan, Jim? Ben je er klaar voor om wat echte magie te leren?’

Met die eenvoudige vraag veranderden de hele richting van mijn leven en wat het lot voor die tijd voor mij in petto had gehad.